

A TÁRSASÁGI ADÓ TÁMOGATÁSBAN RÉSZESÜLŐ SPORTSZÖVETSÉGEK GAZDASÁGI HELYZETE

THE ECONOMIC SITUATION OF SPORT FEDERATIONS RECEIVING SUPPORT FROM CORPORATE TAX

Gősi Zsuzsanna ^{1*}

¹ Egészségfejlesztési és Sporttudományi Intézet, Pedagógia és Pszichológiai Kar, Eötvös Loránd
Tudományegyetem, Magyarország

Kulcsszavak:

sportfinanszírozás
TAO támogatás
sportszövetség

Keywords:

sport financing
support for corporate tax
sport federation

Cikk történet:

Beérkezett 2019. augusztus 30.
Átdolgozva 2019. október. 16.
Elfogadva 2019. október 24.

Összefoglalás

A magyar sportfinanszírozás a 2010-es év óta átalakult. Az egyik legjelentősebb változás a látványcsapatsportágak támogatásának lehetősége a társasági adóból. A cikk bemutatja a jelentősebb változásokat, és a 2017-es év főbb gazdálkodási adatait az érintett sportszövetség vonatkozásában.

Abstract

Hungarian sport financing has been transformed since 2010. One of the most significant changes is the ability to support spectacle team sports by corporate tax. This article presents the major changes and the main business data in 2017 in the sports federations involved.

1. Bevezetés

A magyar sportfinanszírozás rendszere 2010-től kezdődően jelentősen átalakult. Megnövekedett a központi támogatás összege, kedvező adófizetési és támogatási lehetőségek kerültek bevezetésre. Első lépésként a 2010-es évben került bővítésre az EKHO szerinti kedvezményes adózás, így a sportszakemberek is tudtak már élni ezzel a formával. A 2011-2012-es szezon kezdetével indult a társasági adóból történő támogatás lehetősége a látvány-csapatsportágak vonatkozásában. A kezdeti időszakban öt sportág, a labdarúgás, kézilabda, kosárlabda, vízilabda és jégkorong szervezetei, valamint a Magyar Olimpiai Bizottság részesülhetett ilyen támogatásban. A 2017-es évben került a röplabda a támogatotti körbe, a MOB helyére. A 2013-as évtől kezdődően elindult a kiemelt sportágfejlesztési és a felzárkóztatási program. Az átalakított sportstratégia lehetővé tette a sportgazdaság számos területének fejlesztését, ezek között sportlétesítmények létrehozását is. [3]

A Magyar Országgyűlés 2011. június 27-én fogadta el a 2004. évi I. törvény a sportról, és az 1996. évi LXXXI. törvény a Társasági adóról és az osztalékadóról szóló törvények módosítását, amely lehetővé tette a sportszervezetek támogatását a befizetendő társasági adóból. A támogatási rendszer lényege, hogy a cégek a társasági adójuk egy meghatározott részét felajánlhatják a látvány-csapatsportágakban működő szervezetek részére. A felajánlás feltételei között szerepel, hogy a támogatott szervezetnek rendelkeznie kell elfogadott pályázattal, támogatási igazolással, és sem a támogatottnak, sem a támogatónak nem lehet adótartozása.

* E-mail cím: gosi.zsuzsanna@ppk.elte.hu

2. Anyag és módszertan

A tanulmányban a TAO támogatásban részesülő szövetségek gazdálkodási helyzete kerül bemutatásra. Módszerként a dokumentumelemzést választottuk, mely során az érintett hat sportág országos szövetségeinek 2010 és 2017 közötti számviteli beszámolóit tekintettük át, összesen negyvennyolcat. Az elemzés során leírói statisztikai módszereket, valamint a vezetői számvitelben használt mutatószámokat használtunk, közte a vertikális mérlegelemzést.

3. A szövetségek általános jellemzői

Társasági adó támogatásban részesülhetnek a különböző formában működő sportszervezetek, azaz a sportegyesületek, az alapítványok, és a sportvállalkozások. Ezek a szervezetek a pályázatukat az adott sportági szakszövetségnek nyújtják be, és onnan kapnak jóváhagyó határozatot. Az érintett sportágak országos sportszövetségei a sportágfejlesztési programjukat az illetékes minisztériumhoz nyújtják be. A vizsgált időszakban ez az Emberi Erőforrásfejlesztési Minisztérium Sportért felelős szakállamtitkárságára. A program elfogadása után a szervezetek saját maguk keresnek cégeket, amelyek támogatási igazolás alapján biztosítják a forrást részükre. A rendszer talán egyik legnagyobb problémája, hogy jóváhagyott sportágfejlesztés még nem feltétlenül jelent támogatást. Ha sportszervezetnek nem sikerül támogató céget találnia, akkor elesik a támogatástól. Az egyes sportszervezetek között ebben jelentős eltérések mutatkoznak. [1] A rendszer ösztönzi a támogatásra a vállalati szférát, mert a cégek az átadott sporttámogatás után adókedvezményt vehetnek igénybe, így valójában megtakarítást is realizálnak. [8] A támogatási hajlandóság a nagy vállalati körben elterjedtebb, mint kisvállalatok esetében. [5] Érdekes, hogy a sportvállalkozásként működő szervezetek is felajánlhatják, és fel is ajánlják a társasági adójuk egy részét. [7]

Az 1. táblázatban a TAO támogatásban érintett szövetségek éves összes bevétele látható. Kiindulási évnek a 2010-es évet vettük alapul, ez a speciális finanszírozási forma előtti utolsó év. A táblázat adatai egyértelmű növekedést mutatnak. A vizsgált hét év alatt a szövetségek bevételei nagyságrendileg tízszeresére emelkedtek.

1. Táblázat. A TAO támogatásban érintett szövetség összes bevétele, ezer Ft-ban (forrás: *birosag.hu*), saját szerkesztés

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Magyar Röplabda Szövetség (MRSZ)	98 006	100 603	97 370	259 955	394 730	563 828	614 819	913 993
Magyar Vízilabda Szövetség (MVSZ)	559 940	597 213	736 494	1 193 547	1 866 138	993 399	2 171 012	2 277 467
Magyar Jégkorong Szövetség (MJSZ)	330 458	549 575	859 002	1 138 029	1 232 670	1 109 414	1 687 103	2 171 159
Magyar Kosárlabdázók Országos Szövetsége (MKOSZ)	197 081	316 653	1 423 804	2 192 004	1 835 680	2 962 311	3 630 374	4 208 181
Magyar Kézilabda Szövetség (MKSZ)	655 787	699 048	992 651	2 458 291	3 589 079	4 363 382	10 903 486	8 191 975
Magyar Labdarúgó Szövetség (MLSZ)	4 604 362	9 478 538	14 113 957	19 881 663	20 686 227	25 313 769	36 337 358	44 922 341

A vizsgált szövetségek gazdálkodásában, és az azt jellemző mutatószámokban több hasonlóság is megfigyelhető. Általánosan egy szövetségnek az alaptevékenységéből és vállalkozási tevékenységből származhat bevétele. A vizsgált szövetségek esetében 2017-ben - hasonlóan a megelőző évekhez - vagy egyáltalán nincs vállalkozási tevékenységből bevételük: ilyen az MLSZ, MKOSZ vagy nagyon alacsony MKSZ: 10,7%, MJSZ: 15% MVSZ: 26,6% MRSZ: 2,49%. A közhasznú tevékenységből és a vállalkozási tevékenységből származó bevételeknek nincs törvény által meghatározott köre. Közhasznúnak azok a bevételek tekinthetők, amelyet az adott civil szervezet az alapszabályában meghatároz. Így előfordulhat, hogy egyik civil szervezet esetében a marketing tevékenységből származó bevétel közhasznú, míg egy másik szervezetnél ez már vállalkozási tevékenységnek számít.

A mérlegelemzési mutatószámok alapján a passzív időbeli elhatárolások aránya a forrásokon belül rendkívül magas. Ennek indoka, hogy a TAO támogatási időszak július 1-től következő év

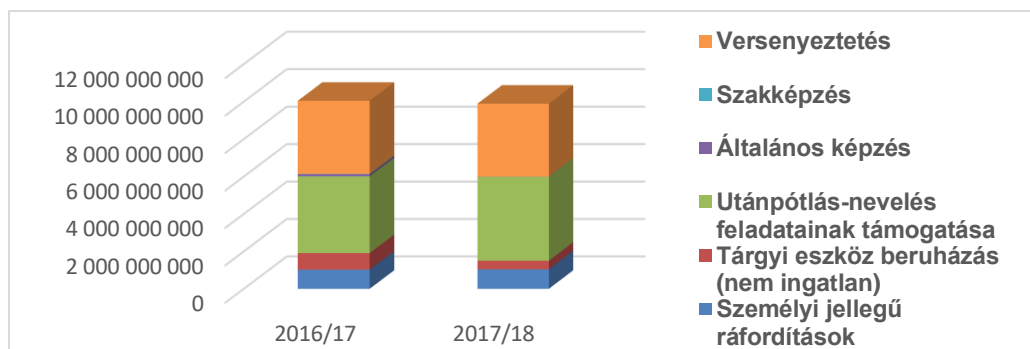
június 30-ig tart, a számviteli beszámolási időszak pedig naptári évre vonatkozik, azaz január 1-től december 31-ig tart, így a kapott források egyrészére az időbeli elhatárolás elve miatt kell az elhatárolást elvégezni. Az arányok a következőképpen alakultak: MLSZ: 64,1% MKSZ: 16%, MKOSZ: 18% MJSZ: 15,3%, MVSZ: 18,6%, MRSZ: 23,6%.

Szintén jellemző a magas pénzeszköz állomány mindegyik szövetségnél. A beszámolóban megjelenő pénzösszeg azonban nem a szövetség saját eszközei közé tartozik, csak megőrzi elkülönített bankszámlán, mert ezek az utófinanszírozással megvalósuló projektek forrásai. A szövetségek számviteli beszámolójában így egyszerre jelenik meg, mint pénzeszköz és mint kötelezettség. A 2017-es évben a pénzeszközök aránya a következőképpen alakult: MLSZ: 78% MKSZ: 91%, MKOSZ: 72%, MJSZ: 91%, MVSZ: 94% MRSZ: 32%.

4. A szövetségek egyedi jellemzői, 2017

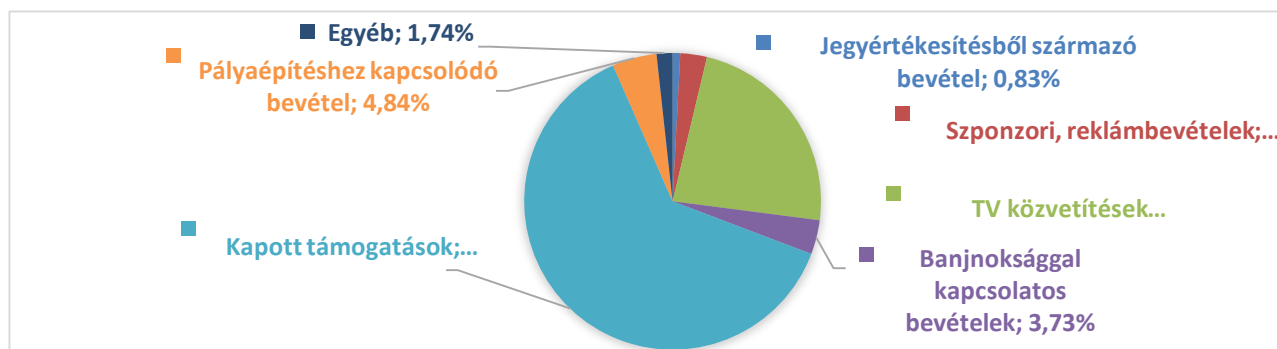
4.1. Magyar Labdarugó Szövetség

A legnagyobb bevétellel - ahogy az 1. táblázatban is látszik - a Magyar Labdarugó Szövetség rendelkezik. A 2017-es naptári év, amelyre a számviteli beszámoló készült, két támogatási időszakot ölel át, a 2016/17 valamint a 2017/18-as szezont. A Szövetség ebben a két időszakban a lehetséges jogcímek közül többre is pályázott. Az alapprogram esetében a 2016/17-es szezonban valamivel több mint 10 milliárd forint került jóváhagyásra, míg a 2017/18-as szezon esetében 9,9 milliárd forint. A jogcímek közötti megoszlást ezen a programon belül az 1. ábra szemlélteti. Mindkét szezonban az utánpótlás-nevelés feladatai képezték a legnagyobb részt, ezt követte a versenyeztetés jogcím, majd a személyi jellegű ráfordítások.

1. ábra. Sportágfejlesztési alapprogram MLSZ, támogatási jogcímek, Forrás: Sportágfejlesztési Program Jóváhagyott (saját szerkesztés)

A 2017-es évi összes bevétel megoszlását mutatja a 2. ábra. A legnagyobb bevétel az MLSZ esetében a különféle támogatásokból származik, ezen belül is meghatározó a TAO támogatás. A következő a televíziós közvetítésekből származó bevétel, amelyet a szövetség tovább utal a bajnokságban játszó csapatok részére.

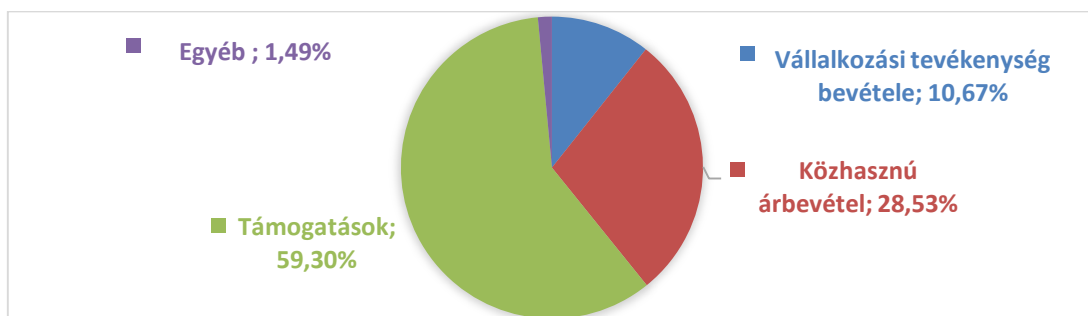

2. ábra. MLSZ bevételeinek megoszlása, 2017 Forrás: birosag.hu (saját szerkesztés)

Az adott gazdasági évben a bevételek meghaladták az összes ráfordítás értékét, így a szövetség 445 millió forint tárgyévi eredményt ért el. A ráfordítások közül a legnagyobb arányt az anyagjellegű ráfordítások teszik ki, ezt követi a személyi jellegű ráfordítások összege. A szövetség átlagos statisztikai létszáma 285 fő, ezen felül 56 megbízott segítette a szövetség munkáját. A személyi jellegű ráfordítások értéke azonban nemcsak az említett alkalmazottak bérét (díját) és járulékait tartalmazza, hanem a szövetség által foglalkoztatott játékvezetők és Bozsik programban résztvevő szakemberek bruttó járandóságát is. A befektetett eszközök esetében az immateriális javak aránya 36%, míg a tárgyi eszközök aránya 49%. Az immateriális javak között a legnagyobb részarányt a pályák hasznosítási joga jelenti. A forgóeszközökön belül jelentős a pénzeszköz arány.

4.2. Magyar Kézilabda Szövetség

A kézilabda esetében a több mint nyolcmilliárdos bevételen belül is a támogatások jelentik a legnagyobb arányt, ami 2017-ben közelíti a kétharmadot. (3.ábra) A szövetség vállalkozási tevékenységhez sorolja mind a belépőjegy értékesítést, mind a reklám és hirdetési bevételeket.

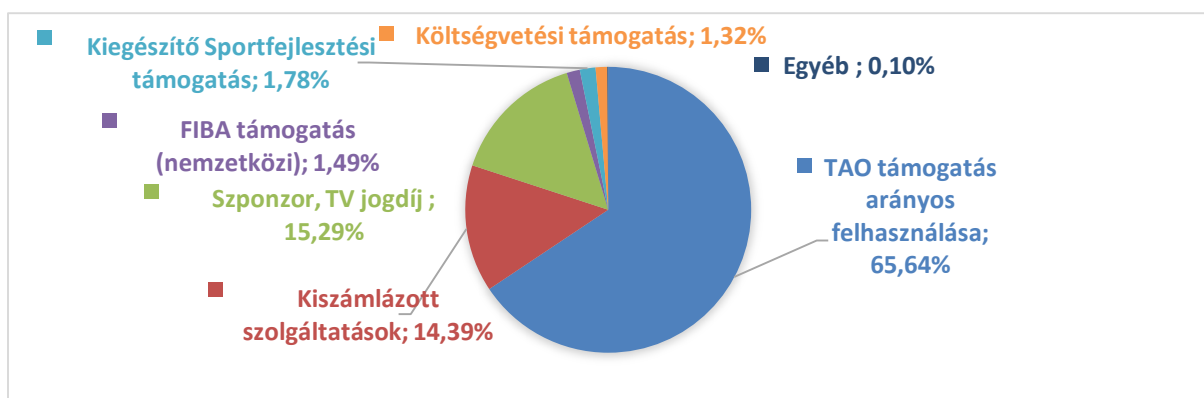

3. ábra. MKSZ bevételeinek megoszlása, 2017 Forrás: birosag.hu (saját szerkesztés)

A ráfordítások esetében az anyagjellegű és a személyi jellegű ráfordítások teszik ki itt is a legnagyobb arányt. A szövetség összességében 1256 főt foglalkoztatott a 2017-es év során, azonban ezekből munkaviszonyban mindösszesen ötvenötöt. A két legjelentősebb foglalkoztatotti csoport a megbízási szerződéssel rendelkező játékvezetők, versenybírók (900 fő), valamint a testnevelő tanárok 154 fős tömege.

4.3. Magyar Kosárlabdázók Országos Szövetség

A kosárlabda esetében a 197 milliós éves összes bevétel 2010-ről 2017-re 4,2 milliárd forintra emelkedett. A bevételek 70%-a különféle támogatásokból származik. A 4. ábrán látható, hogy ezen belül is a legnagyobb részt a TAO támogatás arányos felhasználása teszi ki.

4. ábra. MKOSZ bevételeinek megoszlása, 2017 Forrás: birosag.hu (saját szerkesztés)

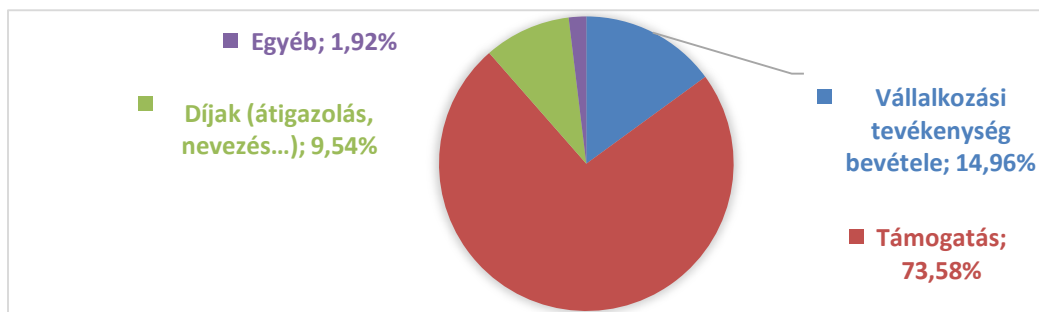
A személyi jellegű ráfordítások esetében megjelennek a tipikus és atipikus foglalkoztatottak is. A főállású szellemi foglalkoztatottak száma mindösszesen 22 fő, akik jellemzően az MKOSZ irodáiban látják el a tevékenységüket. A személyi jellegű ráfordítások esetében a megbízási szerződéssel

foglalkoztatott szakemberek itt is többségben vannak, ez összesen 1074 főt jelent, ráfordításokon belül az ő bértömegük eléri a 83%-ot.

A MKOSZ mérleg főösszege 54%-kal növekedett az előző évhez képest. Ezt a pénzeszköz állomány növekedése okozta. A likviditás mutató értéke 1,08. A szövetség esetében mind a pénzeszköz, mind a rövid lejáratú kötelezettség magas értéket mutat. A rövid lejáratú kötelezettségeken belül a TAO-támogatás letéti számlája meghaladja a 90%-ot. Ez a különböző sportszervezeteknek nyújtott utófinanszírozással megvalósuló TAO támogatás, amit a szövetség tart nyilván. Ez torzítja mind a kötelezettségek, mind a pénzeszközök értékét.

4.4. Magyar Jégkorong Szövetség

A jégkorong szövetség esetében a 2010-es 330 milliós bevétel növekedett 2,2 milliárdra. A legnagyobb arányt itt is a támogatás jelenti, bár a szövetség több különböző célra is kapott központi forrást, többek között a Sport XXI. programra, a Héraklész programra és egyéb utánpótlás nevelési feladatok ellátására. A támogatásokon belül legnagyobb arányt a TAO-n keresztül történő finanszírozás jelentette. Ez a típus az összes támogatás 82%-át teszi ki, míg a TAO-hoz kapcsolódó kiegészítő támogatás ezen felül még 8%-ot lefedett.

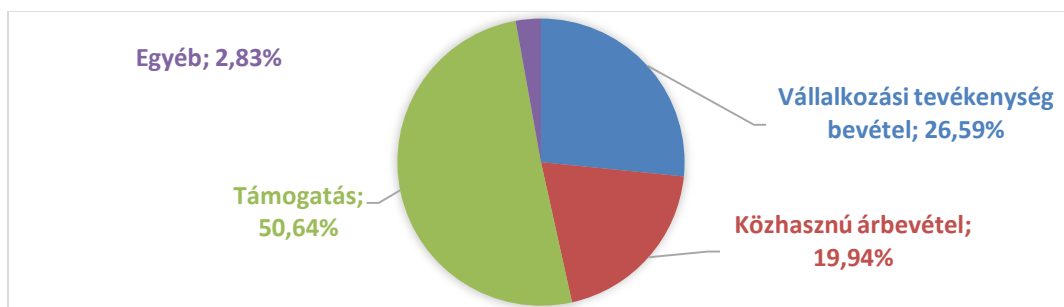

5. ábra. MJSZ bevételeinek megoszlása, 2017 Forrás: birosag.hu (saját szerkesztés)

A befektetett eszközök a szövetség vagyonának mindössze 4%-át teszik ki. Ennek indoka itt is az átfolyó támogatások miatti rendkívül magas pénzeszköz arány. A likviditási mutató értéke 1,2. A rövid lejáratú kötelezettségek magas értéke a 4,7 milliárd Ft összegű utófinanszírozásra kapott támogatás miatt jelentkezik a szövetségnél.

4.5. Magyar Vízilabda Szövetség

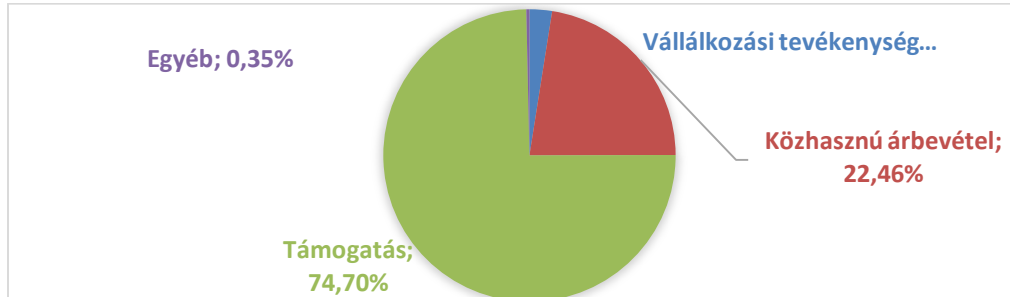
A vízilabda esetében a 2010-es 560 millió forintos árbevétel növekedett 2,3 milliárdra. A többi szövetséghez képest ez kisebb növekedést jelent. Azonban nem szabad elmenni amellett a tény mellett, hogy a férfi vízilabda válogatott a 2010-t megelőző három egymás utáni olimpián bajnoki címet szerzett. Így már a vizsgált időszak előtt is magas volt a központi költségvetési támogatás és a vállalati szféra is szívesen finanszírozta a szövetséget. A támogatások aránya itt is meghaladta az 50%-ot. (6. ábra) A működés egy napjára 2,86 millió forintnyi árbevétel jutott.

6. ábra. MVSZ bevételeinek megoszlása, 2017 Forrás: birosag.hu (saját szerkesztés)

4.6. Magyar Röplabda Szövetség

A röplabda csak 2017 július 1-től tartozik bele a TAO által támogatható sportágak körébe. A sportág azonban már 2013-tól részesült kiemelt sportágfejlesztési támogatásban, amely javította a helyzetét. A szövetség összes bevétele a 2010-es 98 millió forintról 2017-re 914 millióra növekedett. A 2016-os évhez képest is 50 %-os figyelhető meg. A sportág egészet tekintve a növekedés ennél jelentősebb, mert a TAO támogatás esetén a sportegyesületek közvetlenül is kapnak támogatást nemcsak a szövetségen keresztül. A számviteli beszámoló szerint az összes támogatáson belül a TAO támogatás tárgyévben felhasznált értéke 15%.

7. ábra. MRSZ bevételeinek megoszlása, 2017 Forrás: birosag.hu (saját szerkesztés)

5. Következtetések

Az elmúlt éveket áttekintve azt láthatjuk, hogy a sportszektor vizsgált részében, azaz a TAO támogatással élni tudó szervezetek esetében nagymértékű forrásbővülés történt. A számviteli beszámoló elemzése alapján látható, hogy a bevételeket saját döntés alapján mindegyik máshogy csoportosította a lehetséges kereten belül. A támogatás bevezetésének elsődleges célja az utánpótlásnevelés segítése volt. Hosszú távú célként fogalmazódott meg, hogy a rendszer várhatóan növeli a szabadidősport társadalmi bázisát. [2] A sportági létszám adatok alapján megállapítható, hogy az igazolt sportolói létszám a vizsgált időszakban emelkedett. [6] Ennek azért is van jelentősége, mert a sportban szocializálódott réteg sajátos kompetenciákkal rendelkezik, ami a későbbiekben a társadalom szempontjából is hasznos. [4] A támogatott hazai rendezésű sportesemények száma is száz fölé emelkedett 2017-ben. [9] Azaz számos adat már pozitív változásokat mutat, a hosszú távú hatások azonban csak évek múlva lesznek elemezhetőek.

Irodalomjegyzék

- [1] Balogh R. (2017): Áldás vagy átok: A TAO hatása a magyar labdarúgásra; Magyar Sporttudományi Szemle XVIII. évf / 72. szám 25-28
- [2] Bardóczy G. (2014): A látvány-csapatsport támogatások helyzete, perspektívái; In: A felsőoktatás szerepe a sportban, az élsportban és az olimpiai mozgalomban, különös tekintettel a társasági adóból (TAO) támogatott sportágak helyzetére és a támogatások hasznosítására című konferencia tanulmány kötete Debrecen, (50-72)
- [3] Faragó B. (2017): A sportstratégia ágazat erősödése Magyarországon a 2011-2016-os időszakban; Tér Gazdaság Ember V. évfolyam, 3.szám 93-108
- [4] Faragó, B., Béki, P. Konczos-Szombathelyi, M. (2018): Athlete and Successful Career in the Competence Matrix in: Karlovitz J. T (ed): Some Recent Research from Economics and Business Studies 73-80
- [5] Farkas P., Fanici M.(2013): A TAO kedvezményezett csapatsportok támogatóinak felmérése, Magyar Sporttudományi szemle XIV (1,53) 30-34
- [6] Fazekas A, E. (2017), A látványcsapatsport támogatási rendszer szerepe a Magyar sportfinanszírozásban, Tudományos konferencia a TAO-ról 2017.09.28
- [7] Gósi, Zs.; Nagy J. (2018): Sportvállalkozások gazdálkodási jellemzői, 2016, szerk. Hamar, P; Köpf, K. Mozgás-Biológia-Sport-Tudomány, Budapest, Magyar Edzők Társasága 100-110
- [8] Herczeg, A; Szabóné Szőke R. (2016): Adózási specialitások Magyarországon a sportszervezetek versenyképessége tükrében, Taylor Gazdálkodás- és szervezéstudományi folyóirat VIII.évf/4.szám 45-53
- [9] Stocker, M.& Szabó, T.(2017): A hazai sportirányítás szerepe és tevékenysége a kiemelt hazai sportesemények esetében. in. szerk: Szmodits, M.; Szóts, G.: A sportirányítás gazdasági kérdései 2017, Budapest, Magyar Sporttudományi Társaság 91-108